Leto IV., štev. 52 V Ljubljani, sobota dne 3. marca 1923 Poštnina plačana v gotovini. Posamezna štev. stane 1 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 10— Din
za inozemstvo 20— „
Oglasi po tarifu.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.
Podružnice:
Maribor, Barvarska ulica št. 1. Tel. št. 22.
Celje, Aleksandr. cesta.
Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 2. marca.

Temeljni problem naše gospodarske obnovitve je prometni problem. Brez redno in dobro poslujočih železnic je ekonomsko ozdravljenje nemogoče. Državna uprava železnic je zlasti pri nas pokazala in do vrhunca »izpopolnila« vse nedostatke, ki so zvezani s tem sistemom. Birokratizem duši vsako inicijativo, formalizem in težkopadnost državnega računovodstva, negibljivost proračuna, vse to so ogromne ovire pri sistematičnem delu za vzdrževanje zdravega železniškega prometa.

Pri nas gre povrh za novo ustvarjanje. Jugoslovansko omrežje je neenotno, ne odgovarja novim prilikam, materijal je deloma uničen, proge do skrajnosti izčrpane. Pokazalo se je, da naše prometno ministrstvo velikim nalogam obnovitve ni kos. Zato so gospodarski strokovnjaki opetovano že razpravljali o potrebi, da se ureditev in eksploatacija jugoslovanskih železnic izroči privatnim rokam. Rimska konferenca o Južni železnici je zanesla zlasti pri nas v javnost precej nervoznosti in mnogi zmajujejo z glavo, češ, edina železnica, ki v državi res brezhibno funkcijonira, ker je privatna, se bo s podržavljenjem birokratizirala in deteriorirala.

Pomisleki proti državni upravi železnic so zlasti pri nas gotovo zelo upravičeni. Na drugi strani pa seveda ni prezreti, da ima tudi privatna uprava prometa svoje nedostatke. Predvsem ta je skoraj gotovo neizvedljiva. Naš domači kapital je mnogo prešibek, da bi mogel prevzeti ogromno obremenitev, ki jo nalaga železniški obrat, tujemu kapitalu pa železnic izročiti ne moremo. Tudi se je pokazalo, da se inozemski kapital baš ne sili v tak posel, ako nima posebnih političnih aspiracij. Da bi Lahi bili pripravljeni prevzeti naše železnice, to je seveda verjetno. Kdo bi se upal spustiti na to pot?

Pozornost vse naše javnosti pa zaposluje načrt, o katerem sedaj razpravljajo v Avstriji. Železnice so postale za Avstrijo neznosno breme. Njihov deficit znaša nad 100 milijonov zlatih kron, njihov birokratizem presega menda že našega, njihov obrat je vedno slabši, akoravno so proge dobre in je prometni park seveda v povsem drugem stanju, nego pri nas, kjer je vojna toliko uničila. Reformo svojih železnic nameravajo sedaj Avstrijci izvesti z novim mešanim sistemom. Država obdrži oblastno upravo prometa: ona izdaje potrebne norme, odobrava tarife, daje na razpolago splošne kredite, predpisuje smernice prometne politike, gradi železnice in vodi vrhovno nadzorstvo. Obrat železnic pa je pod posebnim vodstvom obratne generalne direkcije. Ta je vrhovna instanca za vse upravne posle, neodvisna od politike in strankarstva. Njej so podrejeni vsi eksekutivni organi, njena maksima je gospodarsko - trgovska. Obratni generalni ravnatelj ima poleg sebe upravni svet, ki sestoji iz članov parlamenta, zastopnikov gospodarskih organizacij, zastopnikov konsumentskih interesov in delegatov delavstva, odnosno nastavljencev. Funkcije tega upravnega sveta bi bile približno iste, kakor funkcije upravnih svetov pri delniških družbah.

Ta mešani sistem omogoča predvsem stabilnost v upravi. Na čelu železnic bi stal mož, ki bi se moral izbrati iz prvih strokovnjakov domačih, ali pa tudi tujih. Bil bi neodvisen od sprememb v vladi, moral bi imeti v okviru splošnih predpisov in splošnega proračuna svobodne roke za inicijativno in sistematično delo v svrho povzdige prometa. Ni dvoma, da bi se na ta način uveljavili povsem stvarni principi in da bi moglo pričeti reformno delo z jamstvom za sigurni uspeh.

Sedaj, ko izgleda, da preide Južna železnica v državno upravo, bi bil pravi trenutek, da se tudi pri nas znova prične diskusija o najboljšem obratnem sistemu. Mi imamo že neko generalno direkcijo, ki pa je ustanovljena menda le v svrho še večje komplikacije in je ostala kot dokaz, da je ideja ločitve obratnega in oblastnega vodstva naših železnic bila že tu. Sedaj bi jo trebalo znova vzeti v pretres ter uresničiti. V danih okolnostih je ta pot morda edina, ki nas more povesti iz današnje mizerije.

Naša skrinjica je:
V LJUBLJANI:
četrta
NA KRANJSKEM IZVEN LJUBLJANE:
peta
NA ŠTAJERSKEM:
prva

Naše čete zasedejo Sušak danes

OTVORITEV KONFERENCE V OPATIJI. - SPORAZUM GLEDE EVAKUACIJE. — VPRAŠANJE OBNOVITVE PROMETA.

Opatija, 2. marca. l. Snoči ob 9. zvečer je imela jugoslovansko-italijanska paritetna komisija svojo otvoritveno sejo v rdeči dvorani hotela Regina. Seje so se udeležili z italijanske strani sen. Quartieri, gen. Mazzucco in posl. Gentili, z jugoslovanske dr. Otokar Rybař, prof. Silović in dr. Račić: kot tajnik je fungiral grof Casati. Seji je predsedoval sen. Quartieri, ki je v kratkem orisal namen konference, ki obstoji v delu za vzpostavo čim najbolj prijateljskih odnošajev med obema narodoma in v delu za vzpostavitev prospeha Reke. Dr. Rybař je v odgovoru naglasil, da se glede namena konference obe delegaciji popolnoma strinjata.

Nato so delegati takoj začeli razpravljati o modalitetah izpraznitve Sušaka. Težka naloga čaka konferenco glede prometa: gre zato, da nobena zapreka ne bo ovirala prometa med mestom Sušakom in Reko, ki sta vezana po neštetih vezeh. Treba je določiti način prekomejnega tranzita pešcev in vozil, carinske norme vzdolž demarkacijske črte, kontinuiteto telefonske službe in dobave plina, režim potnih listov itd. Dokler se vsa ta vprašanja ne rešijo, ostane položaj kakor doslej. Ta provizorični režim med Reko in Sušakom bo trajal približno mesec dni. Seja se je končala ob 10.45. Obe delegaciji sta bili z razpoloženjem na prvi seji zelo zadovoljni.

Danes se je vršil na Sušaku ožji sestanek, na katerem se je določil rok za evakuacijo Sušaka. Evakuacija se izvrši danes.

Zvečer se je vršila druga seja paritetne komisije, na kateri sta Quartieri in Silović poročala o sporazumu glede evakuacije Sušaka.

Sporazum o evakuaciji Sušaka.

Sušak, 2. marca. r. Danes dopoldne se je vršila v poslopju okrajnega glavarstva konferenca naših in italijanskih vojaških zastopnikov, na kateri se je razpravljalo o izpraznitvi Sušaka. Navzoči so bili: brigadir Rekonjić, prof. Silović in italijanska zastopnika general Spreafico in Mazzucco. *Na konferenci je bilo sklenjeno, da se evakuacija Sušaka izvrši jutri, v soboto dopoldne.* Italijani so že danes izročili nekatere stavbe našim oblastem, njihove čete pa zapuste mesto v smislu sporazuma jutri.

Beograd, 2. marca. r. Ministrski svet je na svoji današnji seji, ki je trajala od 10. — 13. ure, razpravljal o izvršitvi sporazuma z Italijo. Italijanski ministrski predsednik Mussolini dela nove težkoče, o katerih je bila naša vlada obveščena šele včeraj. Najtežje je vprašanje prometa z Reko in obdržanje Baroša. Ministrski predsednik Pašić stoji na stališču, da se na Reko ne sme pustiti nobenega voza, dokler Italijani ne izpraznijo Sušaka in tretjega pasu v Dalmaciji. Vprašanje Baroša pa je težje in bi mogla nastati dolgotrajna pogajanja. Mussolini očividno smatra, da more v težkem in nepriličnem položaju naše države prodreti s svojimi zahtevami.

Ministrski svet je sklenil, da ostane posvetovalni odbor (dr. Laginja, admiral Prica in drugi) v Beogradu, kjer bo deloval skupno z zunanjim ministrom dr. Ninčićem. Obojestranski komisiji v Opatiji bosta izvrševali samo sklepe iz Beograda in Rima.

Po izpraznitvi Sušaka, ki se mora izvršiti brez izpremembe pogojev, bo določila paritetna komisija naše meje, po izpraznitvi Baroša pa se otvori promet z Reko.

Začetek evakuacije v Dalmaciji.

Beograd, 2. marca. p. Po informacijah »Pravde« *so italijanske oblasti danes evakuirale Novi grad in en del »specijalne cone« v Dalmaciji.*

Mussolini o zunanji politiki Italije

ODPOVED BREZPOGOJNEGA ZAVEZNIŠTVA. — ZAKAJ JE BIL ODPOKLICAN ADMIRAL PRICA. — JUŽNA ŽELEZNICA. - TRGOVSKA POGAJANJA Z JUGOSLAVIJO.

Rim, 2. februarja. l. Včeraj ob 15. uri se je sestal ministrski svet. Mussolini je imel dolg govor o zunanji politiki, v katerem je izjavil med drugim izgledе ruhrske zadeve: Napram vojni izčrpavanja, ki jo vodita Francija in Nemčija, je Anglija zavzela stališče dobrohotnega neodobravanja, Italija pa je pokazala Franciji svojo dolžno zavezniško solidarnost s tem, da je poslala v Poruhrje svoje tehnične izvedence, katerih število ni doslej niti zmanjšala niti zvišala. Želeti bi bilo v imenu vse Evrope, da se to vojno čimprej konča. Gotovo si Italija želi nadaljevati prijateljstvo s Francijo, vendar pa namerava voditi zunanjo politiko, ki bo kolikor mogoče avtonomna. Italija pojmuje svojo zunanjo-politično nalogo tako, da ne namerava pristajati brezpogojno na sisteme zavezništva, ki ne dajejo zadostnih jamstev za miren prospeh Italije in Evrope sploh.

Glede opatijskih pogajanj je izjavil Mussolini, da je jugoslovanska vlada na prošnjo italijanske vlade zamenila vodjo delegacije admirala Price z dr. Rybařem, ker je bil Prica sodelovžen pri obsedbi Nagara Saura. Z zadoščenjem je Mussolini ugotovil, da kaže tudi jugoslovanska vlada dobro voljo za lojalno olajšanje pogajanj z Italijo. Obe delegaciji bosta vsak čas začeli poslovati in naše prebivalstvo na Reki in v Zadru je toliko disciplinirano, da ju ne bo motilo.

Dela za upravno in tehnično reorganizacijo Južne železnice povoljno napredujejo. Zastopniki zainteresiranih držav so ravnokar vložili izpreminjevalne predloge za olajšanje finančnih bremen. Dela konference bodo trajala morda še par tednov, računati moremo pa že sedaj na velike uspehe konference.

Med trgovinskimi pogodbami, ki se bodo sklepale te čase z Italijo, zavzema posebno važnost pogodba z državo SHS, čije delegacija je že došla v Rim, da se pogaja za sklep trgovinske pogodbe. Želeti bi bilo, da obe državi tudi na gospodarskem polju dosežeta popoln sporazum, ker more njena medsebojna izmenjava blaga postati izredno živahna. V kratkem se tozadevna pogajanja začno.

Ministrski svet

Beograd, 2. marca. p. Ministrski svet je danes odobril ministru narodnega zdravstva kredit za odkup desinfekcijskih barak na Sušaku, ministru prosvete pa kredit 4 milijonov Din za naše štipendiste v inozemstvu. Minister za notranje stvari Vučičić je poročal o notranji situaciji, ki je vsak dan slabša, ker policijske oblasti preganjajo vse one, ki niso radikalci.

Volilna borba

Beograd, 2. marca. p. Pojutrišnjem se vrši v Sremski Mitrovici radikalsko zborovanje, katerega se udeleži Pašić z vsemi ministri razen dr. Ninčića.

Beograd, 2. marca. g. Kakor doznava Vaš dopisnik iz zanesljivega vira, se pogajajo Nemci z Rumuni, ki imajo v naši državi približno 13.000 volilcev in ki dosedaj niso postavili svojih kandidatskih list, da oddajo svoje glasove Nemcem. Zdi se, da bodo Nemci imeli uspeh. Kakor je iz tega razvidno, špekulirajo Nemci, da bi z glasovi drugih narodnih manjšin postali v parlamentu velik klub, ki bi nastopal kot nekak zastopnik vseh narodnih manjšin.

Konzul Rašić odpoklican

Celovec, 2. marca. j. Danes se je v tukajšnjih slovenskih krogih razširila vest, da je celovški jugoslovanski konzul Rašić odpoklican in da je na njegovo mesto imenovan Jovan Protić. Vzrok te izpremembe je baje v sporu konzula Rašića s poslanikom Popovičem glede vprašanja jugoslovanskih manjšin na Koroškem. Konzul Rašić je v svojem poročilu in beograjski vladi energično zastopal interese koroških Slovencev. Rašić je bil pri tukajšnjih Slovencih zelo priljubljen in je njegov odpoklic povzročil precejšnje vznemirjenje. O njegovem nasledniku se govori, da je prijatelj poslanika Popovića in da ni popolnoma poučen o slovenskem vprašanju. Kakor se govori, bodo tukajšnji Slovenci v tej zadevi remonstrirali.

GRŠKI PRESTOLONASLEDNIK V BEOGRADU.

Beograd, 2. marca. g. Danes je prispel semkaj grški prestolonaslednik. Ustavil se je tu na potu iz Bukarešte v Atene, da pozdravi našega kralja. Ostati bo moral nekaj dni tu, ker je obolel za špansko boleznijo.

Angorska skupščina odklonila zavezniške predloge

NACIONALISTI PREVLADALI NAD KEMAL PAŠO.

London, 2. marca. l. Po današnjih vesteh iz Angore, so v narodni skupščini prevladali ekstremistični elementi, Kemal paša in Izmet paša sta doživela občuten poraz, ker je parlament z veliko večino odklonil njun predlog, naj se vzamejo zavezniški mirovni predlogi za bazo nadaljnjih pogajanj.

Skupščina je naročila vladi, naj izdela in predloži antanti nove mirovne predloge, ki zahtevajo Mosul in Karagač brezpogojno za Turčijo in odklanjajo predlagani režim za morske ožine.

Podrobnosti o sklepih parlamenta še ni; a že te vesti so vzbudile v Londonu veliko vznemirjenje. Francoski poslanik grof de Saint Aulaire je bil danes dvakrat na zunanjem uradu, kjer se je posvetoval z lordom Curzonom o nastalem položaju.

Pariz, 2. marca. j. »Matin« javlja, da vztraja Turčija pri zahtevi po vrnitvi Mosula in Karagača, ter da zahteva odpravo režima glede morskih ožin in da ne bo trpela, da ostane ekumenski patrijarhat v Carigradu.

ANGLIJA VZTRAJA NA SVOJI POLITIKI.

London, 2. marca. s. Spodnja zbornica je z 269 proti 153 glasovom odklonila izpreminjevalni predlog, v katerem se zahteva izpraznitev Mezopotamije. Z 268 proti 144 glasovom pa je sprejela predlog glede naknadnih kreditov.

Za in proti intervenciji

ANGLEŠKA VLADA DEMANTIRA VESTI O POSREDOVANJU. — NESPREMENJEN POLOŽAJ V PORUHRJU.

London, 2. marca. s. **Reuterjev urad javlja, da so razne vesti glede intervencije v ruhrskem vprašanju brez vsake podlage. Anglija zavzema slejkoprej napram Franciji in Belgiji blagohotno nevtraliteto ter nima nikakega namena intervenirati na katerisibodi način.**

Dunaj, 2. marca. j. »Abend« javlja, da je doznal od dobro poučenega diplomatskega vira, da se je Nemčija obrnila na več držav, ki pridejo v poštev, s prošnjo za intervencijo. Ta korak je ostal doslej brezuspešen, ker je Francija intervencijo odločno odklonila. Uspeh je sedaj mogoč le v direktnih pogajanjih med Francijo in Nemčijo. Oficielno še ne naznanjeno potovanje državnega tajnika Bergmanna v London ima namen pripraviti teren za taka pogajanja. Tam bi se tudi ugotovila plačilna možnost Nemčije. O izpraznitvi Poruhrja po Francozih pa pred koncem pogajanj ne more biti govora.

Pariz, 2. marca. l. Položaj v Poruhrju je popolnoma stacionaren. Francozi so uredili urad za izvoz in uvoz blaga, toda vse tvrdke v mestu so rajši ukinile ves izvoz, da jim ni treba prositi za dovoljenje Francozov ter so odpustile večji del nameščencev. V neki restavraciji v Bochumu so Nemci do krvi pretepli francoskega častnika, kakor je sploh vsak vojak, ki ga Nemci dobe na samem vedno v nevarnosti. Zato so v Bochumu francoske oblasti aretirale več sto oseb in jih transportirale v Hattingen.

IZGON ŽELEZNIČARJEV.

Berlin, 2. marca. s. Kakor javljajo iz Elberfelda, nadaljujejo Francozi z izgonom nemških železničarjev, ki nočejo opravljati službe pod francoskim poveljstvom iz službenih stanovanj. V Bochumu se je obsedno stanje poostrilo. Trgovine se morajo zapirati ob štirih popoldne.

STALIŠČE BELGIJE.

Bruselj, 2. marca. s. Zunanji minister Jasper je izjavil v senatu, da bo Belgija toliko časa vztrajal na svojem dosedanjem stališču, dokler ne bo dosežen cilj zasedbe ruhrskega ozemlja. Nemčija, ki že popušča, bo prisiljena, da se ukloni.

NOVE FRANCOSKE ČETE.

Berlin, 2. marca. s. V Gelsenkirchen so danes zopet prispeli močni oddelki francoske pehote, konjenice in več tankov. Francoski poveljnik je takoj odšel k županu ter mu izročil povelje, s katerim se razpušča policija v Gelsenkirchnu.

Horthy odstopi?

MADŽARSKA UPA Z ODSTOPOM ZBOLJŠATI SVOJO ZUNANJO SITUACIJO.

Dunaj, 2. marca. j. Tukajšnji listi objavljajo vesti iz madžarskih krogov, *da ni izključen odstop Horthyja.* Vsekakor bi tak korak zelo ugodno vplival na zunanji položaj Madžarske. Po informacijah iz Budimpešte odstop Horthyja ni izključen. Dunajsko madžarsko poslaništvo izjavlja, da vesti o abdikaciji regenta nimajo podlage.

Dunaj, 3. marca. s. V madžarskih emigrantskih krogih se razširja vest, da razpravlja antanta z ozirom na konsolidacijo Srednje Evrope načrt, da stvori *junktim med reparacijskimi plačili Madžarske in odstopom regenta Horthyja.* Nedvomno je glavna zapreka za sodelovanje med Malo antanto in Madžarsko sedanji vladni režim na Madžarskem.

Konferenca o Južni železnici

Rim, 2. marca. s. Iz krogov udeležencev konference o Južni železnici se o sedanjem stanju pogajanj poroča nastopno: Besedilo tranzitnega dogovora je sestavljeno, in sicer z zadovoljivim uspehom. Nadalje je v novi redakciji tehnični dogovor glede razdelitve voznega parka. Sedaj bodo razpravljali o pravem dogovoru glede Južne železnice, čigar podrobnosti so bile predmet razprave že na več sejah. Čeprav se splošno odobrava ta načrt, se kažejo v gotovih podrobnostih različna mnenja, ki bodo z ozirom na dalekosežni finančni pomen zahtevala dalj časa za razpravo.

PO SKLEPU KONVENCIJ Z AVSTRIJO.

Dunaj, 2. marca. j. »Neue Freie Presse« objavlja v današnji večerni izdaji daljši članek o gospodarskem položaju Jugoslavije ter razpravlja zlasti o agrarnem vprašanju in o valutnem problemu.

Berlin, 2. marca. j. »Vossische Zeitung« razpravlja v svojem današnjem uvodniku o posetu dr. Seipla v Beogradu ter poudarja, da je bilo od dr. Seipla zelo pametno, da utrdi odnošaje Avstrije do Male antante. Potovanje dr. Seipla v Beograd bo izdatno koristilo avstrijskim interesom.

UJEDINJENJE NACIONALISTIČNIH ORGANIZACIJ.

Beograd, 2. marca. g. Včeraj se je vršil v Beogradu sestanek četniške organizacije, Narodne odbrane in drugih nacionalističnih organizacij v svrho združenja vseh teh organizacij v eno veliko nacionalistično organizacijo.

PRI ZELENI MIZI IN MACEDONSKIH GORAH.

Niš, 2. marca. p. Mešana komisija je nadaljevala delo. Doznava se, da potekajo stvari zelo povoljno ter se veruje, da bo uspeh nadkrilil pričakovanja. Jutri bodo sklepali o merah, ki so potrebne, da se zavaruje naša meja.

Skoplje, 2. marca. g. Preteklo noč se v Nišu vrše pogajanja med našimi in bolgarskimi delegati, kolikšo bolgarski komitaši na meji naše ljudi. Snoči je 50 komitašev napadlo naše selo Tolatorci. Razsekali so 8 naših seljakov na kose. Seljaki so pobegnili v hribe, ker se boje komitašev, naše oblasti pa jih ne ščitijo, temveč agitirajo za radikalce.

Skoplje, 2. marca. g. Preteklo noč se je vršila med našimi orožniki in bolgarskimi vstaši borba 15 km od Štipa. Na naši strani je padel en podporočnik, ranjena pa sta bila dva vojaka. Na prošnjo oblasti so bila poslana ojačenja, da se preženejo komitaši, ki trajno delajo nemir in pobijajo na meji naše ljudi.

GRČIJA UVEDLA GREGORIJANSKI KOLEDAR.

Rim, 2. marca. s. Kakor javljajo listi iz Aten, je stopil danes na Grškem v veljavo gregorijanski koledar. Dosedaj je veljal v Grčiji še pravoslavni koledar.

KLUB NOVINARSKIH KORESPONDENTOV V BEOGRADU.

Beograd, 2. marca. g. Danes se je vršil tu sestanek dopisnikov jugoslovanskih in inozemskih listov v svrho ustanovitve posebnega dopisniškega kluba v okviru Jugoslovanskega novinarskega udruženja. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki bo v enem tednu izdelal statut, na kar se ha ta klub konstituiral.

Ljubij. načelstvo JDS in pogodba z Avstrijo

Načelstvo JDS v Ljubljani se je v današnji seji pečalo s poročili o pogajanjih in pogodbah, katere je vlada sklenila z Avstrijo radi raznih spornih vprašanj narodnega in gospodarskega značaja.

Po razpravi se je sklenilo soglasno tele protestne r e s o l u c i j e, ki se jih pošlje ministrskemu predsedniku, ministru trgovine, ministru zunanjih zadev in ministru socialne politike:

I. Obsojamo, da je vlada, dasi od JDS in od drugih faktorjev opozorjena na brezpravnost koroških in burških Jugoslovanov, ni stavila v ugodnem momentu konkretne zahteve v korist enakopravnosti teh rojakov in njihovemu šolstvu. V trenotku, ko so se dovoljevale Avstriji gospodarske ugodnosti, se je opustilo od nje izposlovati točno respektiranje njenih dolžnosti napram narodnim manjšinam.

II. Potem ko so naši zavodi in korporacije, ki so brez svoje krivde padle pod zaporo svojih vlog v Avstriji skozi leta dosledno opozarjali na odgovornost Avstrije za posledice nasilne zapore, je vlada v nesrečnih beograjskih pogajanjih pač pri sekvestrih povsem popustila in ugodila vsem željam avstrijskim, pri vprašanju relacije, v koji se imajo vrniti našim državljanom terjatve v Avstriji pa je zapustivši podlago senžermenskega miru popustila tako daleč, da bi se imeli naši zavodi in zasebniki zadovoljiti z 8 Din za 100 predvoj. K. Ta premenba mirovne pogodbe ogroža obstoj mnogih zavodov. Že danes ugovarjamo zoper ratifikacijo te pogodbe in povdarjamo, da bo v slučaju da se ne doseže večji uspeh, dolžnost vlade nadomestiti izgubo prizadetim s tem, da pritegne dolžnike, ki se koristijo dogovora, ostanek pa mora država refundirati.

III. Obsojamo z vso odločnostjo, da je vlada načelno pristala, da naj Avstrija delavski zavarovalnici povrne za 100 predvojnih le 100 avstrijskih kron. Ta popustljivost iz žepa naše industrije in delavstva je znak popolnega neumevanja važnosti te institucije. Pozivljamo že danes Narodno skupščino, da te pogodbe ne odobri.

IV. Opozarjamo vso javnost na veliko nevarnost, ki preti naši industriji s tem, da je radikalska vlada za bližnja trgovska pogajanja z Avstrijo že zdaj začela obetati, *da ji zniža carine za njen izvoz.* Zahtevamo, da se ta pogajanja skrbno pripravijo z *zaslišanjem gospodarskih korporacij*, da se nam ne zgodi, da radikalci preko noči sklenejo z Avstrijo pogodbo, ki ne le ne bo izvozu našega vina in sadja prinesla garancij, temveč v kali uničila našo mlado industrijo.

Politične beležke

+ **Potrditev župana Periča.** Iz pokrajinske uprave so prošli teden razširili vest, da je ljubljanski župan dr. Perič že potrjen. Sedaj nam javljajo iz Beograda, da to poročilo ne odgovarja resnici.

+ **Sestanek «Naprednega bloka»** v Spodnji Šiški se vrši v torek, dne 6. t. m. ob 8. zvečer v gostilni Grčar na Gasilski cesti poleg šole. Vabijo se vsi somišljeniki, da se sestanka udeleže. — Pisarna volilnega odbora «Naprednega bloka» za Spodnjo Šiško se nahaja v gostilni gosp. P. Štepica na desno, ter je vsak dan od 4. do pol 6. popoldne odprta. Somišljeniki dobe tamkaj vsa natančna pojasnila.

+ **«Razcepljenost demokratov.»** Radikalski listi, da bi ublažili deprimirajoč utis popolnega razcepa radikalske stranke, objavljajo svojim prijateljem v tolažbo, da so tudi demokrati «razcepljeni». V slovenskih radikalskih «odložiščih» čitamo celo, da imajo demokrati v 18 srbskih volilnih okrožjih kar 40 kandidatnih list! To so proste izmišljotine. Demokrati so razcepljeni vsega le v treh okrožjih, a še ti trije spori se bodo na seji glavnega odbora 5. t. m. brez dvoma razčistili.

+ **Lov radikalcev na siromake.** Velesrbska radikalska stranka v Sloveniji reflektira samo na volilce, ki so pripravljeni iz grdega materijalizma oddati zanjo glas. Uradni, bančni in agrarno - reformni pridobitniki, obsojeni verižniki in navijalci cen, ki reflektirajo na pomiloščenje, se priglašajo k radikalcem iz špekulacije in udobnosti. Seveda štejejo te vrste radikalci le na tucate. Volilce treba iskati drugod. Radikalci so zato uprizorili lov na siromake. Obljubljajo jim miloščine in nesramno špekulirajo, da jim bodo v svoji bedi prodali glasove. Pa še te obljube so le slepilo in norčevanje iz siromaštva. Pred tednom dni je radikalski list razbobnal z debelimi črkami, da je ministrski svet sklenil za po ujmah prizadete občine 200.000 dinarjev podpore. Na poedina glavarstva ali od tega ne prišlo niti toliko, kolikor stanejo državo in ljudstvo — čajanke gospoda pokrajinskega namestnika. Povrh se je še izkazalo, da je bila radikalska vest o podpori 800.000 kron falzificirana, ker je to vsoto že prejšnja vlada s pripomočjo dr. Žerjava in Puclja nakazala pokrajinski upravi. Včeraj poroča radikalski list pod naslovom: «Vladna pomoč siromašnim občinam v Sloveniji», da je vlada dovolila 500 tisoč dinarjev brezobrestnega p o s o j i l a za občine v Sloveniji. Vest je treba vzeti na znanje z vso rezervo. Tudi če bi bila resnična, s kratkodobnim posojilom občinam ni prav nič pomagano, ker siromaki hočejo imeti podpore in ne posojila. V ostalem se pa lahko kmalu po 18. marcu izkaže, da votirana vsota od 500.000 Din sploh ni bila druzega kot agitacijski fond za radikalsko stranko, katerega bodo morale občine prav drago nazaj vrniti. Radikalski lov na siromake sicer ni posebno originalen, ker so ga pri nas prakticirali tudi že klerikalci, vendar pa je več kot sigurno, da g. Hribarju ne bo uspel. Nekaj dobrega bo vseeno rodil: Ker bo g. Zupanič ostal brez mandata, mu bo gospod pokrajinski namestnik za veliko brigo za siromake vsaj lahko dal častni naslov ubožnega očeta.

+ **Strahovita obtožba.** Klerikalci so pričeli v zadnjem času iznašati proti posameznim voditeljem SKS težke osebne obtožbe. Nedavno so se lotili predsednika Kmetijske družbe gosp. Pirca, ki sedaj toži «Slovenca». Na nekem sholu se je tajnik SLS dr. Kulovec izrazil o kandidatu SKS za kranjski in radovljiški okraj, da je bil avstrijski konfident. «Kmetijski list» je na to obdolžitev odgovoril s poročilom, da je g. Ažman proti drju. Kulovcu vložil tožbo. Afera pa s tem ni bila končana. Včerajšnji «Slovenec» replicira s tem, da konkretizira očitke drja. Kulovca v članku, v katerem pravi: «Glede na to poročilo «Km. l.» ugotavljamo sledeče: Ivan Ažman, rojen leta 1889., oženjen, posestnik iz Hraš št. 20 se nahaja na uradni listi konfidentov, odposlani od okrajnega orožniškega poveljstva v Radovljici dne 20. septembra 1915 pod rezervatnim poročilom na c kr. deželno orožniško poveljstvo 12 v Ljubljano. V posesti smo izvirnika zadevnega seznama, na katerem se nahaja gledo Ivana Ažmana tudi še sledeči telesni popis: gross, mit verheilter Quetschung des rechten Fussballens infolge Überfahrens, sonst stark. Konštatiramo tudi še, da v Hrašah ni nobenega drugega oženjenega posestnika Ivana Ažmana, rojenega l. 1889. Tudi osebni popis se slučajno ujema s kandidatom SKS Ažmanom.» To je strahovita obtožba. Zadeva je taka, da se mora takoj razčistiti. Ne dvomimo, da bo vodstvo SKS nemudoma storilo korake, ki so nujni, da more še pred sodnijsko razpravo zavzeti svoje stališče, zlasti ker je g. Ažman eden njenih glavnih kandidatov.

+ **Uvodnik o značajnosti.** Ljubljanski radikalski list je včeraj v uvodniku razvil novo teorijo o značajnosti. Kratek smisel članka je ta, da je vzor značajnosti, kdor stopi v radikalsko stranko, one, ki ostanejo v svoji stranki, pa imenuje radikalsko glasilo «šurfe». Treba si je pogledati samo nekaj imen najnovejših radikalcev, da se vidi, ali imajo radikalske «Novosti» prav. Med najbolj kremenite značaje spadajo po radikalskem listu gg.: Lukan, Koren, Gr*selli, Zupanc, dr. Pfeifer, Nachtigall, Stermecki, Ivan Hribar, dr. Ažman, ki so kolovodje radikalščine v Sloveniji.

+ **Radikalska «Naša Vas».** Včerajšnjo našo notico, da bodo radikalci v Mariboru izdajali Novačanovo «Našo Vas», bi mogel kdo napačno razumeti. Seveda nismo hoteli reči, da je dr. Novačan s to akcijo v kakršnikoli zvezi, temveč nasprotno so radikalci zlorabili ime lista, katerega je dr. Novačan ustanovil in razširil, dokler mu ga oblast ni ustavila.

Po svetu

— **Strašen vihar na morju.** Že nekaj dni sem prihajajo poročila o katastrofalnem ciklonu na Atlantiku, ki je povzročil potop več francoskih transatlantskih parnikov in dveh angleških ladij. Vihar je tudi ob obrežju Anglije tako silen, da že par dni nobena ladja ni mogla pristati niti v Plymouthu niti v Southamptonu. Hitrost viharja je znašala 1. t. m. 200 km na uro, brzina, ki jo dosežejo le silni tropični tajfuni.

— **Friedrich v Rimu.** Vodja madžarskih fašistov znani Štefan Friedrich se že nekaj dni mudi v Rimu, kjer je že zaprosil za avdijenco pri Mussoliniju, kateremu bo obrazložil položaj madžarskega fašizma.

— **Glavni urednik «Avantlja» aretiran.** V Milanu je bil v noči na 2. t. m. aretiran na svojem domu ravnatelj socialističnega «Avantlja» Serrati, ki je obtožen, da razpihuje razredno sovraštvo in dela zoper varnost države. Socialistični krogi menijo, da bo Serrati kmalu izpuščen iz zapora, ker vlada zoper njega nima drugih dokumentov, kakor to, da je bil vodja socialistične misije, ki je nedavno potovala v Moskvo.

— **Ljenin v nemilosti.** V Moskvi so delavci v velikih masah dne 28. februarja prihajali pred Kreml, kjer so demonstrirali proti Ljeninu vzklikajoč: «Doli z novim carjem!» Vse to radi Ljeninove naklonjenosti zahtevam gospodarskih krogov, ki so zahtevali revizijo nekih zakonov socialnogospodarskega značaja. Kalenin in Radek sta delavce pomirila, češ da so vesti o Ljeninovem popustu upravnikom obratov neosnovane.

— **Aretacija sokrivca atentata na Rathenaua.** Iz Stockholma poročajo, da je bil te dni tam aretiran nemški akademik Behr, ki je priznal, da je bil član organizacije «Consul», ki je izvršila atentat na ministra dr. Rathenaua, in da je sodeloval tudi pri atentatu na Scheidemanna.

Prosveta

Ljubljanska drama.

Sobota, 3.: «Vojiček». Delavska predstava po znižanih cenah. Izv.
Nedelja, 4. ob 3.: «Za pravdo in srce». Izv. Ob 20.: «Ugrabljene Sabinke». Izv.
Ponedeljek, 5.: «Idijot». B.

Ljubljanska opera

Sobota, 3.: «Nižava». B.
Nedelja, 4.: «Tosca». Izv.
Ponedeljek, 5.: Zaprto.

Mariborsko gledališče v Ljubljani.

Nedelja, 4.: ob 15. in 18.: «Trojčki iz Damaska» in «Tri želje».

Mariborsko gledališče.

Sobota, 3.: «Urh, grof celjski». Izv. Proslava skladatelja Viktorja Parme.
Nedelja, 4.: ob 15. uri: «Pogumni Tonček». Izv. Znižane cene. Ob pol 20.: «Urh, grof celjski». Izv.

•

Gospod Danilo nastopi v nedeljo dne 4. marca v «Ugrabljenih Sabinkah» kot gledališki ravnatelj Emanuel Striese. Gospod Danilo, ki je svoj čas s svojo gledališko trupo prepotoval v počitnicah skoro vso današnjo Jugoslavijo, bo v tej vlogi naše občinstvo gotovo zelo zanimal, tembolj, ker je na takih umetniških potovanjih neštetokrat delil usodo Striesejevo.

Koncert Sowilski-Kramer se je vršil sinoči v ljubljanski filharmonični dvorani, in je bil še dosti dobro obiskan. G. Sowilski je bil izborno razpoložen n je odpel zlasti Straussovo, Schumannovo «Ne srdim se» ter «Povest o Gralu» s tolikim sentimentom, da je mahoma potegnil vso publiko za seboj, ki mu je navdušeno ploskala in vzklikala. Ga. Kramer ima svoje temperamentne čase že za -e boj, tudi višino soprana, vidi pa se ji, da je dobro šolana posebno v tehniki dihanja, za katero je vokalizacija daleč zaostajala. Prof. Ruč, ki je spremljeval na klavirju, je svojo nalogo pojmoval docela neklavirski, to je, teaterski in je vzbudil celo vtis, da svojega parta pri naštudiral. G. Sowilski, junak večera, je bil navdušeno aklamiran in je prejel lep šopek v dar.

Koncert umetniške dvojice Trost v Celju bo v soboto dne 10. marca, v mali dvorani hotela Union z izbranim programom. Predprodaja vstopnic v trafiki Kovač v Aleksandrovi ulici.

Kurz iz zgodovine umetnosti. V soboto dne 3. marca ob 6. uri zvečer se vrši deseto predavanje v zborniei biv. deželnega zbora. Tema: «Francosko slikarstvo XVIII. stol.» Predavatelj: Univ. docent dr. Vojeslav Molé. Vstopnice po 5 Din pri vhodu.

Sokolstvo

Sokol I. in društvo za zgradbo sklicujeta članski sestanek, ki se vrši danes, 3. t. m. ob 20. uri na Taboru. Na dnevnem redu so aktualna poročila odborov.

Poljsko Sokolstvo v Ameriki. Razvoj poljskega Sokolstva v Ameriki v zadnjem času znatno napreduje. Osnovanih je že 300 društev, ki imajo 15 tisoč članov, organiziranih v 15 župah. Središče Saveza je v Pittsburgu.

Sport

S. K. Primorje v Ljubljani. Redna odborova seja se vrši v pondeljek dne 5. t. m. ob 20.30 uri v restavraciji hotela Union, soba «Vse v rožcah». Tajnik I.

Turistovski klub «Skala» priredi v nedeljo 4. marca t. l. izlet v Bohinj. Člani se pozivajo, da se v čim večjem številu udeleže tega izleta, bodisi s sankami ali s smučmi in s tem izletom utrde prijateljske zveze z našimi člani Bohinjci. — Odhod v soboto zvečer ali nedeljo zjutraj. Vožnja polovična. Za skupno prenočišče preskrbljeno.

Smučarji raznih ljubljanskih klubov. V soboto ob 3. uri pop., južni kolodvor. Tržič - Zg. sv. Ana - Jelenica - Žirovnica. Prenočišče Zg. sv. Ana. Povratek nedeljo, zvečer. Proviant.

Ljubljanski lahkoatletični podsavez. I. redna seja tehničnega odbora se vrši v pondeljek dne 5. t. m. ob 20. uri v lokalu Sportne zveze, Narodni dom.

Praška Slavija diskvalificirana. Kakor javlja «Sport Tagblatt» je bila praška Slavija diskvalificirana za dobo petih tednov ter obenem kaznovana z denarno globo 15 tisoč češkoslovaških kron. Povod za to kazen je bila zadeva znanega internacionalca Kolenatyja, ki so ga pregovorili, da je od Sparte pristopil k Slaviji. Vendar pa se je sedaj zopet povrnil Sparti. Ob priliki te vrnitve so se baje kršile nekatere določbe glede amaterstva. Uradno ta vest še ni potrjena.

Jugoslovanski tennis-savez. Savezna glavna skupščina se vrši dne 24. marca t. l. v Zagrebu. Člani saveza imajo pravico, da pošljejo na skupščino dva delegata, ki imata pravico enega glasu. — Dnevni red: 1. Poročilo tajnika, 2. poročilo blagajnika, 3. turnirski termini (ako bodo prijavljeni), 4. pravila za lawn tennis, 5. turnirska pravila, 6. absolutorij, 7. volitev predsednika, 8. volitve članov saveznega odbora, 9. volitve dveh revizorjev, 10. samostojni predlogi, ki morajo biti prijavljeni osem dni prej.

Objave

• *Jubilej skladatelja Viktorja Parme.* Za jubilej skladatelja Viktorja Parme, ki se vrši danes, 3. marca v mariborskem gledališču, so se javile že razne korporacije, oziroma društva, ki se bodo po svojih zastopnikih udeležila svečanega častitanja in izročitve reda sv. Save, podeljenega mu od kralja Aleksandra. Izročitev reda sv. Save in svečano čestitanje se bo vršilo na odprti sceni pred začetkom predstave. Odposlanci in zastopniki institucij, ki se žele udeležiti proslave, bodisi z izročitvijo vencev, bodisi z drugimi častnimi darili, naj se blagovolijo pravočasno javiti ravnatelju opere, gospodu Andru Mitroviću v gledališki pisarni od 12. — 13 ure.

• *Podružnica Kola jugoslovanskih sester v Krškem,* priredi dne 3. ob pol 8. zvečer in 4. ob 15. uri dramatično bajko «Izgubljeni raj». Vabimo k obilni udeležbi.

• *Kranjskogorska podružnica SPD.* ima svoj redni občni zbor dne 11. marca t. l. popoldne ob pol 14. v hotelu Razor v Kranjski gori.

• *Člane društva drž. pisarniških uradnikov* opozarja na redni občni zbor, ki se vrši jutri ob pol 9. uri v dvorani mestnega magistrata, predsedstvo.

• *Sokolsko društvo Ljubljana II,* priredi v nedeljo dne 4. marca v Narodnem domu akademijo, nastop vseh oddelkov in pevskega okteta. Po končanem sporedu prosta zabava in ples. Začetek ob 7. uri. Vstopnina 10 Din, za člane sokolskih društev v predprodaji 7 Din.

• *Sokolsko gledališče v Radovljici* uprizori v nedeljo, 4. marca t. l. ob 15. uri izvirno noviteto «Pehta», mladinska igra v treh dejanjih, ki jo je po Vandotovi povesti dramatiziral P. Bulovec. To pot igra šolska deca. Dejanje se vrši v naših planinah in je prepleteno z ljubkim petjem. Igra je izvrstno naštudirana in bo tako nudila zabavo otrokom in odraslim. Že danes pa občinstvo opozarjamo, da se igra ponovi v nedeljo, dne 11. marca t. l. ob 15. uri kot mladinska predstava ob znižanih cenah: 1 dinar za osebo.

• *Sokolsko društvo v Šiški* priredi 3. marca t. l. ob 20. uri v restavraciji pri Valjavcu (Reininghaus) člansko čajanko z najrazličnejšim družabnim sporedom. Vstop prost. Dovoljen je le članstvu in po njemu vpeljanim gostom. — Bratje in sestre, katerim niso bila dostavljena vabila so najprisrčnejše dobrodošli. — Zdravo. — Veseličnl odsek.

• *Žužemberk.* Sokolska prireditev na pustno nedeljo v novi društveni dvorani je nad vse lepo uspela. Vsem ki so k temu sijajnemu uspehu na kakršenkoli način pripomogli — za trud in požrtvovalnost — bratska hvala! — Zdravo!

• *Sokol Moste,* priredi danes zvečer v društvenih prostorih družabni večer. Komični prizori, godba, petje, ples in šaljiva pošta.

• *Sprejem v strojno šolo vojne mornarice.* Tekom meseca junija t. l. se sprejme v strojno šolo vojne mornarice v Gjenoviću v Boki Kotorski 110 gojencev iz civilnega prebivalstva in iz kadra, ki se bodo uvrstili v dva tečaja, od katerih bo eden trajal dvanajst, drugi pa osemnajst mesecev. Sposobni kandidati se bodo uvrstili v ta dva tečaja po uspehu sprejemnega izpita. Glavni pogoji za sprejem v to šolo so za prosilce iz civilnega stanu, da so stari najmanj 17 in ne preko 20 let, da so dokončali z dobrim uspehom najmanj štiri razrede ljudske šole in da imajo telesno sposobnost za mornariško službo. Lastnoročne prošnje je poslati komandantu strojne šole vojne mornarice v Zeleniki, Boka Kotorska v Dalmaciji najkasneje do 30. aprila 1923. Podrobnosti za sprejem v to šolo bodo razvidne v prihodnji številki «Uradnega lista».

• *Izgubila se je* v Ljubljani na poti od kavarne «Emona» do Šarca britev. Najditelj se prosi da jo odda v upravi lista.

Najboljši slovenski dnevnik je „Jutro“!

Jubilej skladatelja Viktorja Parme

Narodno gledališče v Mariboru proslavi danes dvojni Parmov jubilej: 65 letnico njegovega rojstva in 40 letnico njegovega skladateljevanja.

Jubilej je slovenskemu umetniku katerekoli stroke edino zadoščenje in nagrada. Tega dne dela bilanco: delo in trud na eni, uspeh in priznanje na drugi strani. A izkazuje se vselej velik deficit. Marsikdo je proglasil svoj bankrot že po pet- ali desetletnem umetnikovanju in je krenil na praktičnejšo, hvaležnejšo pot. Le idealisti, ki jih drži fanatična, večno nesrečna ljubezen do umetnosti in naroda ter neomajna vera v njih kulturno poslanstvo, vztrajajo vzlic vsemu.

Tudi Parmova bilanca izkazuje ogromen deficit. Po preko 40 letnem neumornem, bogatem skladateljevanju in preko 30 letnem uradnikovanju v državni službi mora še kapelnikovati kot upokojenec v Mariboru.... Edino zadoščenje in nagrada sta mu popularnost in spomin na nekaj ovacij. Zato pa naj mu k njegovemu jubileju kot enemu najzaslužnejših naših idealistov izrečemo vsaj prisrčno zahvalo.

Dne 20. februarja 1858 je bil rojen v Trstu. Oče mu je bil nadkomisar, rodom iz Slavonije, mati hči bivšega majorja armade Napoleona I. Pisala se je de Mattei, bila je rojena v Gradcu, a vzgojena v Benetkah, kjer se je tudi poročila. Mali Viktor je preživel svojo mladost v Benetkah in Trstu ter je hodil v ljudsko šolo na Reki in v Zadru. Gimnazijo je posečal v Zadru, Novem mestu in zadnji dve leti v Tridentu na Tirolskem. Tam je maturiral. Po absolviranih juridičnih študijah na dunajski univerzi je bil leta 1881. najprej konceptni praktikant v Trstu pri policijskem ravnateljstvu, a je že leto nato prestopil v politično-upravno službo pri deželni vladi v Ljubljani. Nato je služboval v Kočevju, Kranju, Kršk*m, Litiji, Postojni, Logatcu, Kamniku, Črnomlju in zopet v Litiji. Ker je med vojno izrazil mnenje, da «Slovani ne bodo nikoli premagani in da se Srbi upravičeno branijo», so ga aretirali, zaprli in leta 1915 po 34 letnem službovanju kot vladnega svetnika poslali v pokoj. Jedva leto dni mu še manjka za popolno penzijo, in značilno je, da se mu po fanatičnih Nemcih prizadeta krivica še doslej ni popravila...

Z glasbo se je začel baviti že v Zadru, ter se je učil igrati na gosli, cello in klavir. V Tridentu je nadaljeval muzikalne študije in celo že kompeniral skladbice za orkester. Na Dunaju pa je kot pravnik zahajal tudi na Brucknerjeva predavanja ter posečal koncerte in operne predstave.

Ko je stopil v življenje, je gojil glasbo tudi javno ter ustanavljal in celo sam dirigiral civilne orkestre. V Kranju je imel 12 glasbenikov diletantov, na Krškem 20, v Kamniku celo popoln salonski orkester itd. Prirejal je dobrodelne koncerte in budil povsod ljubezen za lepo glasbo. Hkratu je komponiral. Napisal je dolgo vrsto veselih skladb, valčke «Pozdrav Gorenjski», «Bela Ljubljana» in «Triglavske rože», slovanska potpourija «Pesni venec» in «Slovanske cvetke», četvorke, pesmi, skladbe za klavir itd.

L. 1883 je uglasbil «Slavnostno koračnico» za veliki orkester, in šele od te skladbe dalje se je sam smatral za resnega komponista. In od te skladbe je sedaj minilo 40 let!

Število njegovih skladb pa je vztrajno naraščalo. Končno se je lotil najvišje glasbene umetnosti: opere. Ant. Funtek je napisal libretto «Teharski plemiči» in Parma se je lotil komponiranja. V treh mesecih je bilo besedilo uglasbeno in skladatelj je začel z instrumentacijo. Že je bil z dvemi dejanji gotov, ko je prišla na ljubljanski oder dr. Benj. Ipavčeva opera istega naslova. Vzlic temu je Parma svoje delo nadaljeval in uglasbil tudi one točke, ki so ostale pri Ipavcu v govorjeni prozi. L. 1894 je bila opera dovršena in so jo 15. februarja 1895. uprizorili v Ljubljani pod naslovom «Urh, grof celjski». Peli so jo petkrat zapored, kar pomenja za tiste čase sijajen uspeh. O kakih tantijemah pa seveda ni bilo niti govora! Niti papirja, peres in tinte mu niso plačali...

Takoj nato se je Parma lotil komponiranja nove opere, enodejanke «Kseni*ja». Besedilo sta ji napisala Fr. Goesti in A. Funtek. Premiera je bila 5. januarja 1897. v Ljubljani in mesec nato tudi v Zagrebu. Na obeh odrih je dosegla opera velik uspeh ter se je uprizorila več sezon znova in znova. Uprizorili so jo tudi na Reki, v Sarajevu, Varaždinu, Splitu in drugje. Krasni «intermezzo» je popularen v Sloveniji in na Hrvatskem.

Dramatična romanca v enem dejanju in treh slikah «Stara pesem» je bila uprizorjena prvič 24. marca 1898. v Zagrebu in kmalu nato v Ljubljani ter v Opatiji. Povsod so jo često ponavljali. Libreto ji je napisal po H. Heinejevi baladi Guido Menasci, librettist Mascagnijeve «Cavalleriae rusticanae».

Nato se je lotil Parma operete in uglasbil «Carične amaconke». Dne 24. marca 1903 je bila premijera v Ljubljani, v Zagrebu pa 1904, nato so jo peli tudi po drugih jugoslovanskih gledališčih, na Smichovu, v Pragi, v Pizni in drugje. Doživela je neštevilno repriz.

Njej je sledila opereta «Nečak» v Zagrebu leta 1907 in nato v Ljubljani. V uspehu ni nadkrilila prve, a se je zlasti v Zagrebu vzdržala dolgo na odru.

Tretjo opereto «Apolonov hram» je uprizorilo zagrebško gledališče 27. marca 1909, a jo je policijska cenzura po reprizi prepovedala. V Ljubljani je seveda tudi nismo smeli slišati.

Medtem je komponiral predigri in razne pesmi, koračnice, dvospeve i. dr. za «Rokovnjače» in «Legionarje», več valčkov, vokalnih zborov, pesmi za sole, klavirske skladbe, zbornik «Slovenske zdravice», veliko Prešernovo balado «Povodni mož» (za sole, zbor in orkester) itd.

Mnogo njegovih skladb so izdali Schwentner, Fischer, Berté i. dr., nekaj jih je izšlo v «Novih akordih» in v založbi «Struna».

Leta 1917 je Parma kot politični begunec na Dunaju začel komponirati svojo opero «Zlatorog» in jo dovršil leta 1919. Premijera je bila februarja 1920 v ljubljanskem odru.

Le kdor ve, koliko dela daje kompozicija enega samega dramatičnega glasbenega dela, kolike grmade papirja tvori partitura, lahko ocenja duševno in tudi fizično delo V. Parme! Mož je za vse to žel komaj nekaj moralnega priznanja. O gmotnem uspehu ni govora.

Slovanska, francoska in italijanska kri, italijanska vzgoja in slovensko mišljenje ter čustvovanje so nam dali Parmo takega, kakršen je: temperamenten, graciozen, ljubezniv, vztrajen idealist in optimist.

Ogromno je delal, a ostal kakor Prešernov pevec:

«Slep je, kdor se s petjem vkvarja!
Kranjec moj mu oslc kaže.
Pevcu vedno sreča laže,
on živi, umrje brez d'narja.»

No, pred kratkim je tudi Parma prejel — orden sv. Save. Upam, da si je iz boljših časov rešil frak, da ta orden tudi lahko nosi. Še ponosneje pa naj nosi v svojem srcu zavest, da je v zvrhovani meri izpolnil svoje umetniško poslanstvo in pripravil duševnega užitka stotisočem, ki se ga ob njegovem jubileju spomnijo s hvaležno simpatijo.

Amicus.

Domače vesti

* **V spomin drja. Tavčarja.** Na svoji včerajšnji seji, prvi izza smrti drja. Ivana Tavčarja, se je načelstvo JDS z globoko pijeteto spomnilo prvega svojega predsednika. Predsednik dr. Žerjav je v daljšem toplem govoru orisal politični pomen Tavčarjevega dela, ki mu more pravično soditi le oni, ki pozna celo zgodovino velikih bojev od leta 1880. naprej. Načelstvo je poslušalo nagovor stoje in zaklicalo blagopokojniku trikratni «Slava!»

* **Pravoslavni parastos za dr. Tavčarjem** se je vršil včeraj dopoldne v pravoslavni kapeli vojašnice vojvode Mišića. Razven pokojnikove obitelji in ožjih prijateljev so se udeležili parastosa tudi veliki župan dr. Baltič, magistratni ravnatelj dr. Zarnik, zastopnik delegata ministrstva financ, fin. nadsvetnik g. Špindler, polkovnik Bogičević z več oficirji in številno narodno ženstvo. Globok vtis so napravile ginljive pesmi ruskega pevskega zbora. Žalne obrede je opravil prota Dimitrije Janković.

* **Vstoličenje patrijarha.** Slavnostno vstoličenje poglavarja srbsko - pravoslavne cerkve patrijarha Dimitrija, ki je bilo o priliki proslave kumanovske bitke radi raznih zaprek preloženo na nedoločen čas, se izvrši letos na Vidovdan v Peči. Program te velike verskonacijonalne manifestacije naših bratov Srbov se je sedaj še spopolnil. Kralj bo takoj po obredih vstoličenja izročil patrijarhu slavnostni ukaz, v katerem bo navajal velike zasluge pravoslavne cerkve za ustanovitev naše države in nacijonalno delo in požrtvovalnost pravoslavnega svečeništva, ki je 500 let budilo narodno zavest v srbskem narodu in pripravljalo tako teren za osloboditev in ujedinjenje celokupnega našega naroda. V znak priznanja bo izročil nato kralj patrijarhu poseben red sv. Trojice okrašen z nacijonalnimi ornamenti, ki ga bo nosil patrijarh samo o priliki velikih narodnih svečanosti.

* **Ministrski predsednik v Ljubljani?** Kakor poroča ljubljansko radikalsko glasilo, pride ministrski predsednik in načelnik narodne radikalne stranke g. Nikola Pašić prihodnjo soboto, dne 10. t. m., v Ljubljano, kjer bo v nedeljo, dne 11 marca govoril na zborovanju narodne radikalne stranke. V spremstvu ministrskega predsednika pride v Ljubljano baje tudi več ministrov.

* **O. Z. javnih nameščencev in vpokojencev** ima v ponedeljek, dne 5. marca ob 20. uri na mestnem magistratu nad vse važno sejo širšega odbora, ki naj se je udeleže vsi delegati polnoštevilno. Na dnevnem redu je eventualni sklep o prireditvi «dneva javnih nameščencev» v nedeljo 11. t. m., ko bomo morda imeli čast pozdraviti šefa centralne vlade. — Predsedstvo.

* **Iz Trbovelj** nam poročajo: Dne 4. t. m., v nedeljo, se bo vršil tukaj volilni shod krajevne organizacije JDS, na katerem bo govoril kandidat naše stranke za laški volilni okraj gosp. dr. Fran Roš. Shod se vrši ob 10. dopoldne v dvorani gosp. Križmanec (pri Špancu) in vlada zanj veliko zanimanje, posebno še med našimi obrtniki. Vsi somišljeniki naj smatrajo udeležbo kot obvezno, ker bodo izvajanja sigurno zelo zanimiva z ozirom na današnji politični položaj in na velike naloge, ki čakajo našo stranko v bodočnosti.

* **Smrtna kosa. Ga. Roza Šukljetova,** soproga bivšega deželnega glavarja Frana Šukljeta, je včeraj dopoldne po daljšem bolehanju umrla na gradiču Kamnu v Kandiji pri Novem mestu. Pokojnica je bila hčerka pok. odvetnika dr. Rosine, posestnika Kamna, mati več sinov, med njimi inž. Milana Šukljeta, ter je po 50-letnem srečnem zakonu dosegla skoraj 75 let. Bila je tiha, blaga žena, ki ni stopala v javnost, ampak se posvečala vsa svojemu možu in obitelji. — V Ljubljani je umrl včeraj mladi in edini sinček g. Alojzija Grilca z Jesenic. Blag jima spomin!

* **Nova odredba o zalaganju najemnin.** Ministrstvo za socialno politiko razglaša: Da ne bi bile na teritoriju izven mej Srbije in Črne gore najemnine, ki niso založene pri okrajnih sodiščih, povod za odpoved stanovanj s strani najemodajalcev, je odrejeno po izvršeni izpremembi pravilnika sledeče: Na delu teritorija izven mej Srbije in Črne gore se morajo najemnine zalagati pri sodiščih, ki so pristojna za sprejemanje zalogov. Najemnine pa, ki so bile založene pri drugih oblastvih, je najkasneje do prvega marca tekočega leta predati pristojnim sodiščem. Prejšnje odredbe o načinu polaganja najemnin na omenjenem delu teritorija so razveljavljene.

* **Imenovanje v generalni direkciji carin.** V generalni direkciji carin je imenovan dr. Konrad Šmid za načelnika tarifnega oddelka.

* **Starosta mariborskih Slovencev g.** dr. Pavel Turner, sedaj že 83 let star, je te dni nevarno obolel.

* **Slaba «returkuča» gospoda ministra Markovića.** »Obzor» objavlja v svoji številki od 1. marca neko «obaveštenje» gospoda ministra Markovića, v katerem se pritožuje nad «Jutrom», ker je točno poročalo o rezultatu pogajanj naše vlade z Avstrijci, posebno glede relacije 32 proti 100 za izravnavo predprevratnih dolgov in terjatev. Gospodu ministru moramo povedati, da mi nismo krivi, ako je on neprestano popuščal Avstrijcem na celi črti. Tudi trditev, da so bili eksperti zadovoljni s to relacijo — ako je to sploh res — ga ne more oprati pred javnosti. Zakaj ni upošteval gosp. minister mnenje interesentov, ki so mu nedvomno povedali, da se mora določiti relacija 100 za 100? Končno bo gospodu ministru gotovo še v spominu, zakaj je bila pred letom določena relacija 35 proti 100. Dopisnik «Jutra» ni bil nikdar ne član delegacije ne ekspert.

* **Iz preiskovalnega zapora je bil** včeraj izpuščen g. Lojze Strašnik, faktor mariborske tiskarne, ki je bil čisto nedolžno zaprt zaradi osumljenja udeležbe pri napadu na Cirilovo tiskarno. Denuncirali so ga klerikalci, da bi s tem škodili napredni tiskarni. Ostale aretirance drže še vedno v preiskovalnem zaporu.

* **Na adreso Južne železnice.** Obratno ravnateljstvo Južne železnice nam piše: Z ozirom na notico «Na adreso Južne železnice» v številki 49 z dne 28. februarja t. l. Vašega cenjenega lista, Vas prosimo, da izvolite objaviti sledeče konštatacije: 1.) Obratnemu ravnateljstvu Južne železnice v Ljubljani *ni o kakem dovolilu izplačila mezd* za 9 dni pasivne resistence *ničesar znanega.* 2.) Kar se tiče v članku omenjene kvalifikacije g. Nachtigala, je na prošnjo imenovanega bilo izdano sledeče *privatno* pismo: «*Gospod* I. Nachtigall, v Mariboru. Ustrezajoč Vaši želji Vam rad potrjujem, da niste pri ravnateljstvu Južne železnice v Ljubljani ovadili ali denuncirali nobenega delavca ali nameščenca, ali povzročili njegovo odslovitev, temveč ste v resnici opetovano dostikrat celo energično se zavzemali za koristi vsega delavstva in nastavljencev brez ozira na narodnost. Podpis.» Vsebina tega pisma odgovarja resnici in ni g. centr. nadzornik ing. Ogrinc podal nikake izjave, ki bi nasprotovala konštatacijam, navedenim v pismu. — Za *zlorabo privatnih pisem* pa niso odgovorni funkcijonarji ravnateljstva ali pa ravnateljstvo kot tako. Vsled tega odpade vsak očitek partizanstva. «Mi to izjavo Južne železnice lojalno beležimo. Iz nje predvsem izhaja, da radikalski kandidat Nachtigall laže. Kar se tiče *privatnega* pisma enega gospodov ravnateljev in komentarja k temu pismu, pripominjamo, da Nachtigall pismo objavlja baš radi tega, da ž njim postavi na laž izjave centr. insp. Ogrinca, «Ogrinčeve intrige» kakor sam pravi v svojem letaku. Torej je moral inž. Ogrinc nekaj drugega trditi. To je tudi storil. Končno nam ni povsem jasno, kaj razume obratno ravnateljstvo pod «zlorabo privatnih pisem». Objavo s strani Nachtigalla? Pismo mu je bilo vendar v javno uporabo poslano, sicer ne bi imelo nobenega smisla! Ali pa je zloraba morda dejstvo, da je pismo napisano na uradnem papirju Južne železnice?

* **Tisočlirski falzifikati** kurzirajo tudi pod Mariborom. Policija je zaplenila dosedaj že tri. V afero je baje zapleten tudi neki policijski detektiv.

* **Mestno združenje ferijalnega saveza v Ljubljani** priredi dne 3. in 4. marca nabiralni dan pod pokroviteljstvom gospodov ravnateljev srednjih šol v Ljubljani. Ker je F. S. mlada organizacija, ki se bori z velikimi gmotnimi težkočami, a je za naše dijaštvo zelo velikega pomena, zato prosimo, da se odzovete po možnosti vsi s prispevki in pomagate dijaštvu do uresničenja njihovih ciljev. Denar je namenjen zgradbi dijaške ferialne kolonije v Bohinju, kjer bi se zamogli bolni dijaki med počitnicami zdraviti, juž nim bratom dijakom pa bo omogočeno, da si ogledajo našo ožjo domovino in vse krasote Slovenije. F. S. je organizacija, ki je razširjena po vsej državi in je za naše celokupno jugoslovansko dijaštvo zelo velikega pomena. Denar, ki ga darujete F. S. ne bo izgubljen, pač pa bo obrodil bogate sadove in dijaštvo vam bo hvaležno. Upamo, da klic dijaštva ne bo ostal brez uspeha in da bo našel povsod razumevanja. Pomagajmo idealnemu dijaštvu pri njegovem delu!

* **Predavanje o «Tolminskem puntu»** v društvu «Soča» v Ljubljani. Dne 20. aprila 1714 se je odigrala na Travniku - glavnem trgu — v Gorici tragedija, katerih je malo zaznamovanih v analih zgodovine našega naroda. Ta dan je bilo — zaradi velikega kmetskega punta na Tolminskem v marcu 1713 — obglavljenih in razčetverjenih 11 kmetov, katerih posamezni deli teles so v strah in grozo ljudstva, več dni viseli na najbolj vidnih krajih mesta in periferije. 150 nesrečnežev je pa bilo obsojenih na strašne kazni v podzemskih temnicah goriškega gradu. Da se po 209 letih osveži spomin na žrtve nekdanjih grofovskih trinogov, bo o gornjem predmetu predaval v soboto dne 3. marca v salonu «pri Levu» gospod Joško Cvek, ravnatelj pom. uradov. Kdor se zanima za črno preteklost naših pradedov in tudi sedanjost naših bratov ob zeleni «Soči», naj pride na to velezanimivo predavanje. Iz prijaznosti sodeluje: občinstvu priljubljeni dr. Kozinov kvartet in gosp. Mirko Kragelj, ki bo recitiral nekaj dr. Gradnikovih pesmi iz ciklusa: «Tolminski punt». Začetek točno ob pol devetih. Vstop prost.

* **Promenadni koncert muzike Dravske divizije** se vrši, kakor vsako nedeljo tudi v nedeljo dne 4. marca. Zanimanje za te vojaške koncerte je vsekej veliko, saj prinašajo vedno zanimive, prav dobro izvajane programe. Dne 12. marca pa zaključi muzika Dravske divizije svojo 4 koncertno sezono z velikim simfoničnim koncertom v dvorani hotela Union. Naši publiki se ponuja takrat prilika, da izkaže vojaškemu orkestru in njegovemu kapelniku dr. J. Čerinu svojo hvaležnost za neštevilne glasbene užitke. Pri nedeljskem koncertu v Zvezdi se bodo namreč prodajale vstopnice za simfon. koncert dne 12. marca, ki izvaja med drugim tudi Beethovenovo 5. simfonijo. Zadnji veliki koncert je prinesel muziki znaten deficit. Predpustnih veselic je konec; zdaj je dolžnost našega občinstva, da se znova pokloni glasbeni umetnosti in izrazi s svojim posetom naši vrli muziki svojo naklonjenost! Naj bi bil simfonični koncert dne 12. marca povsem razprodan!

* **Vsem gg. zavarovancem,** ki se imajo dati v svrho življenskega zavarovanja zdravniško preiskati! Odgovor na notico «Vsem zdravnikom:» S 1. marcem 1923 je potekla pogodba med sindikatom zavarovalnih družb in «Jugoslovanskim lekarskim društvom» glede višine honorarja pri zdravniških preiskavah. Ker so zastopniki zdravnikov stavili pri letošnjem pogajanju previsoke zahteve — prvotno za vsako preiskavo 10 K — v zlatu, kar je Nb. brez vsake ekonomične podlage, pozneje pa 480 K!, dočim prvovrstni in priznani ljubljanski zdravniki računajo v ordinaciji od 120 do 200 kron, ostala so pogajanja brezuspešna kljub temu, da so zastopniki zavarovalnic ponudili 100 odst. na povišanje honorarja proti lanskemu letu, to je 220 K za vsako preiskavo v ordinacijski sobi zdravnika in 400 K na domu klijenta. Zaradi tega opozarjajo zavarovalnice svoje klijente, naj se v zadevi zdravniške preiskave, obrnejo naravnost na ravnateljstvo dotične družbe, pri kateri so sklenili zavarovalno pogodbo, da jim da potrebna pojasnila in tudi zdravnika na razpolago.

* **Družabni večer S. K. Ilirije,** ki se je vršil predsinočnjem v hotelu «Tivoli» je potekel prav prijetno. Pozdraviti moramo srečno misel naših sportnih klubov prirejati take večere, ki seveda niso namenjene le članstvu dotičnega kluba, temveč vsem sportnikom in prijateljem sporta. Na takih prireditvah je dana lepa prilika, da se člani raznih klubov medsebojno boljše spoznajo, da se prijateljsko razgovorijo o raznih sportnih zadevah in tako najdejo razna pota za rešitev vprašanj, ki se tičejo celokupnega sporta. Po takih prijateljskih sestankih gre delo pri zeleni mizi mnogo lažje izpod rok. Pa tudi drugo občinstvo pride kakor predsinočnjim docela na svoj račun. Gosp. I. se je občinstvu predstavil kot čarovnik in nam pokazal za amaterje toliko spretnosti in iznajdljivosti, da si ga želimo še večkrat videti. Petje izbornega kvarteta in oddelek godbe Dravske divizije je še bolj povzdignil dobro razpoloženje udeležencev.

* **Velika tatvina v vojno-tehničnem zavodu.** V vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu je bila te dni izvršena velika tatvina. Iz instituta je izginilo nad 30 tisoč kilogramov cinkove pločevine. Doslej je bilo aretiranih 12 oseb. Nadaljnje aretacije se pričakujejo.

* **Iz krogov ljubljanskih restavraterjev** nam pišejo: V nekem tukajšnjem dnevniku je izšla notica, da je v neki ljubljanski restavraciji zbleznela služkinja zaradi surovega postopanja z njo. Želeli bi, da navede list ime dotične restavracije da ne bomo prizadeti in osramočeni vsi restavraterji.

* **Lastnika iščejo.** Leta 1921 je bila najdena v železniškem vozu na progi Pragersko-Slovenska Bistrica popolnoma nova rjava usnjata torbica za spise, v kateri je bilo tudi par glace-rokavic. Izgubitelj oziroma oni, ki bi mogel dati kake podatke o sedanjem bivališču izgubitelja, se naproša, da to javi Policijski direkciji soba št. 1.

* **Koncert v kavarni «Evropi»** se vrši v soboto dne 3. marca. Začetek ob 9. uri zvečer. Godba Dravske divizije. Vstop prost.

* **Koncert v hotelu Tivoli v Ljubljani** v nedeljo dne 4. marca 1923, od 16. do 20. ure. Godba Dravske divizije. Vstopnina prosta. Se priporoča Vekoslav Dolničar.

* **Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znamko «Peko»** so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Gospodarstvo

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (2. t. m.): Pšenica baška, 1 vagon, 455; ječmen, ponudba 315; oves, en vagon, 287; koruza nova, 125 vagonov po 242.50 — 280; posušena, 2 vagona po 310; sremska koruza, 13 vagonov po 245 — 282.50; fižol beli baški, ponudba 430; moka «0», ponudba 650; «2», ponudba 625; «6», ponudba 525; «7» ponudba 455; «8» dva vagona po 270 in 290; otrobi, en vagon, 170.

Zagrebški žitni trg (1. t. m.) Postavno baška odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 447.50 — 455, koruza žolta nova 250 — 275, umetno posušena 295 — 310, rž 350 — 390, ječmen za pivovarne 320 — 375, za krmo 305 — 315, oves 287.50 — 312.50, fižol pisani 400 — 415, beli 390 — 425, moka pšenična «0» 687.50 — 700, «2» 662.50 — 675, «4» 637.50 — 650, za krmo 225, otrobi drobni 170 — 190, debeli 225 — 230. Tendenca mirna, nezpremenjena.

Tržne cene v Mariboru so bile dne 1. t. m. nastopne: (v dinarjih): 1 kg govejega mesa I. 17, II. 16, III. 14, 1 kg teletine I. 19, II. 17.50, 1 kg svinjine 30 — 32, 1 kg salo 40, 1 kg prekajenega mesa 40, 1 kg masti 40, 1 kg prekajenega mesa 37 — 40, 1 kg konjskega mesa I. 9, II. 8, 1 liter mleka 4 — 4.50, 1 kg surovega masla 50, 1 jajce 1.50 — 1.75, 1 kg belega kruha 7.50, 1 kg črnega kruha 6.50, 1 kg kave I. 80, II. 45, 1 kg kave pražene I. 80, II. 55, 1 kg sladkorja v prahu 24, v kristalu 22, v kockah 24, 1 kg pšenice 4.50 — 5, 1 kg rži 4, 1 kg ječmena 4, 1 kg koruze 4, 1 kg fižola navadnega 4 — 5, 1 kg pšenične moke «0» 8, «1» 7.50, «4» 6.75, «6» 6.25, 1q sena 212.50 — 250, 1 q ovsene slame 150, 1 m³ trdih drv 175, 1 m³ mehtik drv 120.

= **Zborovanje gospodarskih korporacij.** Na poziv trgovske in obrtne zbornice se je vršilo sinoči zborovanje gospodarskih korporacij v zbornični prostorih v Ljubljani. Razpravljalo se je o položaju, ki je nastal po beograjskih konferencah med zastopniki naše in avstrijske vlade zaradi vprašanja, kako poravnati obveznosti izza predvojne med našimi in avstrijskimi interesenti. Zborovanje je vodil zbornični prvomestnik Ivan Schrey ter so se sestanka udeležili zastopniki naših denarnih zavodov, industrije in trgovskih krogov. — Vršila se je po referatu zbornicnega tajnika g. dr. Windischerja obširna debata, v katero so posegli zlasti g. Lesničar, dr. Basaj, dr. Fr. Černe, ravnatelj Tikač in drugi. Razpravljalo se je o vseh možnostih, ki nastajajo po beograjskih konferencah za uveljavljenje naših pravic, vendar se je sklenilo, da se ne store definitivni sklepi dotlej, da bo po preteku 15dnevnega termina znano kakšno stališče zavzamejo Avstrijci.

= **Skupščina delničarjev Narodne banke.** Iz Beograda poročajo, da se vrši v nedeljo dne 4. marca III. redna glavna skupščina Narodne banke. Do odrejenega roka je bilo deponiranih 40.493 delnic od strani 387 delničarjev, ki imajo pravico na 1726 glasov. Za sklepčnost glavne skupščine je treba, da se udeleži skupščine najmanj 100 delničarjev, ki predstavljajo 20.000 komadov delnic.

= **Monopolski dohodki v mesecu decembru.** Iz Beograda poročajo, da so dohodki monopolske uprave v mesecu decembru 1922 bili sledeči: Srbija od taks in prodaje tobaka nad 28 milijonov Din. od soli in taks 12 milijonov, od petroleja in taks nad 16 milijonov, od vžigalic 2 milijona, od cigaretnega papirja 3 in pol milijona ter razni dohodki 130.000. Bosna in Hercegovina: od soli 4 milijone, od tobaka 10 milijonov, od taks na petrolej in monopolske papirje 2 milijona. Dalmacija: od tobaka 3 milijone, od soli 2 in pol milijona, ostali dohodki 4 milijone. Črna gora: dohodki vseh monopolskih predmetov in taks 2 in pol milijona. Hrvatska in Slavonija: od tobaka 20.7 milijonov, od soli 10.2 milijonov, ostali dohodki 12.7 milijonov. Banat in Baranja: od tobaka 7.9 milijonov, od soli 2 milijona, ostali dohodki 3 milijone dinarjev.

Borza dne 2. marca

Zagreb, *devize:* Dunaj 0.14 — 0.14175, Berlin 0.42 — 0.44, Budimpešta 3.35 — 3.40, Milan 474 — 481, London 466 — 472, Newyork ček 98.75 — 99.75, Pariz 590 — 602.50, Praga 295 — 299, Švica 1855 — 1875, Varšava 0.23 — 0.255, *valute:* dolar 97 — 98, avstr. krone 0.138, franki 600, lire 465 — 470, *efekti:* Ljub. kreditna 220 — 225, Slavenska 102 — 102.50, Praštediona 1127.50 — 1132.50, Slov. eskomptna 159, Ljub. strojne tovarne 164, Trb. premogokopna 825 — 835.

Beograd, *devize:* Bukarešt 47.50 — 48.50, Berlin 0.43 — 0.44, Dunaj 0.1385 — 0.14, Budimpešta 3.25 — 3.35, Praga 290 — 295, Ženeva 1855 — 1870, Milan 472 — 473, Newyork 98 — 99, London 463 — 464, Pariz 590 — 600.

Curih: Berlin 0.0235, Newyork 533/8, London 25.09, Pariz 32.35, Milan 25.60, Praga 15.80, Budimpešta 0.1775, Bukarešta 2.50, Beograd 5.35, Sofija 3.10, Varšava 0.0125, Dunaj 0.0074⁷/₈, avstrij. krone 0.0075.

Dunaj, *devize:* Beograd 719 — 721, Berlin 3.15 — 3.25, Budimpešta 22.55 — 22.65, London 334.300 — 334.900, Milan 3406 — 3414, Newyork 71.175 — 71.325, Pariz 4294 — 4306, Praga 2107 — 2113, Sofija 411.50 — 412.50, Varšava 1.45 — 1.55, Curih 13.345 — 13.375, *valute:* dolarji 71.050 — 71.350, levi 390 — 394, n. marke 3.10 — 3.40, funti 332.600 — 333.600, franc. franki 4235 — 4265, lire 337.250 — 338.750, dinarji 714 — 718, poljske marke 1.30 — 1.60, leji 324 — 326.

Praga: Dunaj 4.5750, Berlin 14.6250, Rim 164.75, Budmpešta 115.50, Pariz 209.25, London 160⁷/₈, Newyork 34.10, Curih 64.275, Beograd 35.

Berlin: Dunaj 31.92, Budimpešta 758, Milan 109.126, Praga 67.331, Pariz 137.655, London 106.732.50, Newyork 22.728.03, Curih 425.932, Beograd 23.042.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič.
Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

BUDDHA
AND PANEŠ „BUDDHA"-ČAJ
VŽIVAŠ ŽE NA ZEMLJI RAJ!
TRADE MARK

†

Alojzij in Marija Grill naznanjava s potrtim srcem prežalostno vest, da naju je zapustil za večno na in edini sinko

ALOJZIJ

učenec II. razreda

danes 2. marca ob 2. uri popoldne.

Pogreb našega ljubčka bo v nedeljo dne 4. marca ob 2. uri popoldne iz Marijanišča v Ljubljani k sv. Križu.

Ohranimo mu pri srcu spomin!

Jesenice, dne 2. marca 1923.

Fran Šuklje naznanja imenom rodbin **Šukljetove, Dernovškove in Rosinove** vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je danes predpoldne, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, po daljši bolezni mirno v Gospodu zaspala njegova nadvse ljubljena žena, gospa

Roza Šuklje roj. Rosina,

v 75. letu blagega življenja in v 50. letu srečne polnega zakona.

Preljubo našo ranjko ponesemo v nedeljo, dne 4. marca t. l., ob pol 4. popoldne na pokopališče v Šmihelu k večnemu počitku. Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Šmihelu, pri čč. oo. Frančiškanih v Novemmestu in pri čč. Usmiljenih bratih v Kandiji. Sv. maša osmina se bere v petek, 9. marca t. l. ob pol 9. predpoldne v farni cerkvi v Šmihelu.

Blagoslavljamo njen spomin!

Kandija, dne 2. marca 1923.

M. Zevaco:

„Krvavi kardinal“

Zgodovinski roman

XXIII.

Chalaisova usoda se dopolnjuje.

Videli smo, kako se je Saint-Priac iz palače vojvodinje de Chevreuse podal na kraljevski trg. Tukaj je, kakor že znano, točno izpolnil svojo obljubo, dano Chalaisu in vojvodinji de Chevreuse ter se kardinalu nalagal, kakor se je le mogel. Vendar ga ni mogel prevarati. Sicer pa je njegov namen le bil ta, da prikrije kardinalu, da si je vzel Annais s seboj . . .

V palači na trgu Royale se Saint-Priac preobleče v svoja oblačila, le kardinalovega konja še potrebuje, zato si ga izprosi od vrhovnega hlevarja. Hlevar pa mu odgovori, da je baš prejel od kardinala naročilo, naj pokloni tega konja Saint - Priacu z vso opremo vred. h kateri spadata tudi dve krasni pištoli s cizeliranimi damaščanskimi okovi.

Saint - Priac je kar mrzličen nad takšnim velikodušjem in tolikšno kardinalovo naklonjenostjo. Veselo se zazibli na krasno žival in v diru zapusti mesto skozi vrata pri Saint Antoine, potem pa v naglem diru v Vincennes. Za gradom, ki je takrat služil kot državna ječa, je stala beznica, prav kakor bi hotela povedati. da je bolje stati za gradom, kakor pred njim, v takšnem mizernem stanju je bila. Tukaj popiva desetorica dedcev, kosmatih, z velikimi brki, oboroženih do zob, . . . vsi Saint-Priacovi hlapci in tovariši. Saint-Priac vzklikne, ko jih vidi: «Hej, dečki!»

Desetorica, dvanajstorica se jih vsipije venkaj, s krikom in truščem pozdravijo svojega gospodarja in pohite po konj, ki so privezani pred oštarijo in pripravljeni za jezdece. Le dva očividno izbrana stražnika stopita v posebno sobo, ki je bila zaklenjena s ključem.

Tu je bila Annais. Ko jo hočeta prijeti za roke in povesti za seboj, ju samo pogleda in z nekakšnim izrazom trdovratne poslušnosti stopa radevolje pred njima. Zunaj zasede konja, katerega jej pokažejo. Hlapci jo obdajo, Saint - Priac se jej pridruži, toda nekoliko pred njo. in vsa tovarišija se spusti v lahen dir, kmalu pa zopet jaše v koraku. Za seboj puste Marno in Charenton, potem sledé Seni celo miljo in dosežejo šumo pri Senartu.

Saint - Priac ne obrne nijedenkrat glave, da bi pogledal Annais. Ona ga niti jedenkrat ne premeri s svojim pogledom. Kakor da njena duša ni prisotna. On pa se je . . . boji!

Onkraj šume se ob Seni dviga gradič Etioles. Četrt milje od hoste, na nizkem toda strmem gričku se dviga velika štirioglata stavba, kakor kocka iz granita, solidna, trdna, mračna. Oken je malo in še ona so obdana z železjem, vrata obita in še zastražena s stolpi in linami. Gradu poveljuje nekakšna gospodinja, ki jej pomaga mala Parižanka. V ta dom ne prihaja skoraj nikdo. Gradič ima v kraju posebno ime. pravijo mu — Riche - Liesse in si pri tem imenu skrivnostno nasmihajo in mežikajo.

To čudno ime je obenem igra z besedami, kajti lastnik gradiča je Richelieu, Kardinal prihaja redkokedaj sicer. a včasih vendarle semkaj, takrat se pa zapre za štiri do pet dni. ne pusti nikogar k sebi, ne sprejema obiskov, in . . . vkljub temu ni sam. Nekikrat so videvali na oknih lepo glavico takrat slavne Marion Delorme.

Na ta kraj je torej Saint - Priac dovedel Annais. Bil je višek predrznosti.

«Kardinal ukazuje!» je čehnil, ko je prispel prvikrat, in je nato razdal svoje ukaze. Najbrž ni bilo prvič, da je prihod ženske imel obogatiti letopise gradiča Riche - Liesse, kajti gospodinja ni kazala nikakršnega začudenja. samo pogledala je Annais, zmignila z ramami ter poslala jetnico v prvo nadstropje, v samotno sobico. Hlapci se vrnejo v Pariz, Saint - Priac pa ostane.

Annais se uro pozneje zave, . . . ostala je stoje na mestu, kakor je vstopila po prvem koraku, z ono nepojmljivo in vendar očividno opasno poslušnostjo, kakor smo jo poprej videli pri njej. Vrata se sedaj za njo odpro in zopet zapro. Nekdo vstopi. Annais se okrene in strese: Saint - Priac je!

Ta se globoko nakloni mladenki in se jej ne upa pogledati v oči. Vkljub temu pa pozorno opazuje njene kretnje in zlasti njene roke.

Ona ga ne pogleda ves čas njegove prisotnosti. Tem živahneje pa romajo njene oči vsepovsodi po sobi. Če bi bile zagledale kakršnokoli orožje, bi Saint - Priac ne bil prišel živ iz te sobe . . . Toda povsodi stoje le svileni naslanjači, tam je veliko ogledalo z bronastimi angeljčki in toaletna mizica z vsemi svojimi potrebščinami in lepotili, potem zadaj široka postelja na visokih stebrih. Za njo na steni velikanski kobre s krasnimi vezeninami. Njeno oko počiva na teh vezeninah, zavest jej je vsa zmedena, njen mučitelj pa še vedno stoji sklonjen in jej mrmra nerazumljive besede.

Ko prenehа njeno ogledovanje in ko se jej vrne zopet jasna zavest, vidi, da je sama, . . . kajti Saint - Priac je bil odšel že pred dvema urama.

Toda kakor da je prejela sunek, se sedaj naenkrat zave besed, katere jej je on govoril in ki se jej sedaj vračajo v zavest in spomin in zaznavo, čeprav odtrgane in v posameznih frazah in stavkih. Glavne točke grozenj, ki jih je slišala, se zopet pojavljajo in spajajo v določne slike v njeni duši in spominu:

. . . osem dni pomisleka . . . osem, več ne . . . takrat se vrnem, za osem dni, poprej ne . . . zagotavljam vam i bogastvo i maščevanje, če vzamete mene . . . Richelieuovo smrt . . . če pa ne, ubijem vas, toda . . . poprej vas uspavam . . .

Mali oglasi

stane do 20 besedi Din. 8·—, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, nepremičnine do 20 besedi 5 Din., vsakih nadaljnih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. «Lahko tudi v znamkah.» Na vprašanja se odgovarja le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor.

Službe

Učenca 701
za kovaško obrt, 14 do 15 let starega, zdravega, poštenega sprejme Jakob Kapus, podkovski kovač, Nova vas, p. Lesce (Gorenjsko). Pogoji po dogovoru.

Trgovski pomočnik,
dobro izurjen železninar in specerijske stroke, išče službo. Cenjene ponudbe pod «Zmožnost» na podružnico «Jutra», Maribor. 719

Pošten deček z dežele
želi vstopiti v večjo trgovino za učenca. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Učenec». 716

Obratovodja 704
za elektrotehnične centrale, visoke in nizke napetosti, želi premeniti službo. Ponudbe pod «Obratovodja» na upravo «Jutra»

Sočetarski mojster,
dober, trezen in zanesljiv se sprejme. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Sočetar 684». 684

Strojnik, 743
trezen, zanesljiv, i učen ključavničarstva, vešč dela tudi v električni stroki, išče službe v kakem večem podjetju v mestu ali na deželi. Ponudbe prosim na upravo «Jutra» pod «Strojnik 743».

Gospa Italijanka
se priporoča za pouk v italijanščini in konverzacijo. Gre tudi na dom. Honorar zmeren. — Naslov v upravi «Jutra». 747

Knjigovodja 729
(korespondent), prvovrstna moč, z večletno prakso, želi premeniti mesto. Gre tudi na deželo. Pojasnila pri Aloma Company, anončna in reklamna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Državna uradnica,
vešča knjigovodstva ter korespondence v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku, išče službo za popoldanske ure. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru 723

Absolviran geodet,
še brez državnega izpita, večmesečno prakso pri katastru, išče službe pri kakem podjetju ali civilnem zemljemercu. Ponudbe pod «Absolviran geodet» na upravo «Jutra».

Dve prvovrstni 745
pisarniški moči in izurjeni strojepiski iščeta primerne popoldanske službe, prevzameta tudi delo na dom. Cenjene ponudbe je nasloviti pod «Marljivi» na upravo «Jutra».

Priporoča 737
se cenjenim damam za izdelovanje svilenih klobukov. Popravlja točno in poceni. Spreje.ajo se slamniki v barvanje, belenje in preoblikanje, J. Štemberger, Dunajska cesta 9.

Laščino in francoščino
poučuje izobražen gospod za zmeren honorar. Učni jezik slovenski, srbohrvatski ali nemški. Spre me tudi trgovsko korespondenco. Ponudbe pod «Moderni jeziki» na upravo «Jutra». 746

Orožnik, 731
ki bi hotel iz V. žandarm brigade zameniti za VI. brigado, naj se takoj javi na naslov «Orožnik», poste restante Siritovci, p. Drniš (Dalmacija).

Kupine

Kupim
za svojega sorodnika trgovsko hišo ali hotel v Ormožu, Ptuju ali Mariboru, eventuelno tudi manjše, žago ali lepo posestvo, vinograd v ormoški, ptujski, mariborski okolici. Sodelečba pri boljšem podjetju ni izključena. Ponudbe z natančnim opisom, izmero zemljišča in zadnjo ceno na D. Janežkovića, šefa odseka pri poštni direkciji v Ljubljani. 723

Kupim posestvo
s primernim bilo za trgovino na deželi. Ponudbe pod «Prometen kraj» na upravništvo «Jutra». 744

Dva pisalna stroja,
dobro ohranjena, kupimo, «Fortuna», Ljubljana, Prekov trg 7. 708

Voš 1000 728
koreničenih trt, rep. portalis, se kupi. Prodajalec naj se zglasi na naslov, Franc Kerin, Krško 22.

Prodam

Prodam
«Ljubljanski Zvon», popolnoma nove letnike, vezane, 1902, 1905, 19 6, 1913, 1914. 1895, 1892, 1896, 1897, 1899 à Din 125·—. Jerše, Naklo (Gorenjsko). 720

Dvokolesa, 26
mali motorji, otročji vozički, šivalni stroji in pnevmatika najceneje. «TRIBUNA» Ljubljana, Karlovška cesta 4.

Semena, 695
vrtnice in sadna drevesa se dobe pri «Vrt» Pžamonja in drugovi. družba z o. z. Maribor, Copova ulica. Zahtevajte cenik!

8 HP Benolnmotor
naprodaj, in stavbene parcele na Prulah, približno 1.800 m². Grubarjevo nabrežje št. 22. 735

Pes, volčje pasme,
11 mesecev star, dober čuvaj, se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 739

Otroški voziček 726
malo rabljen, se proda Resljeva cesta, št. 24/II.

Novi amerikanski pisalni stroj
naprodaj. Priložnostna cena 22.000 K. Maribor, Aleksandrova 11/I. 748

Pozor! 734
Osemletni konj, za vsako vožnjo, brez hibe, s kompletno opravo in z vozom naprodaj. Bolfenkova cesta št. 17. Nova Vas pri Mariboru.

Kratki klavir, 73:
črne barve, dober glas, je naprodaj. Maribor, Bosan, Loška ulica 5.

Stanovanja

Malo sobico 721
s hrano oddam takoj. Naslov pove uprava «Jutra».

8000 K nagrade 725
dobi, kdor odda dve ali eno veliko nemeblirano sobo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Sredina mesta».

Meblirano stanovanje,
manjše, zelo prikladno, na periferiji, se odda proti vnaprej plačilu za dobo od enega do treh let. Priglasi pod «Ugodno» na upravo «Jutra». 740

Nepremičnine

Proda se
posestvo obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopij, okroglo 11 oralov njiv in travnikov, pol orala vinograda, 30 oralov gozda ter pašnika. Ponudbe naj se pošljejo Valentinu Miklave, posestniku v Št. Pavlu ob Preboldu — Gorica.

Kupi se parcela 714
400 m² za zidavo vile blizu v sredini mesta. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Parcela».

Posli

Mesarija 718
v industrijskem mestu Spodnje Štajerske na najprometnejšem prostoru se takoj odda v najem samec ali oženjenemu pod zelo ugodnimi pogoji. Stanovanje: soba in kuhinja takoj na razpolago. — Naslov pove uprava «Jutra».

Dopisovanje

Sodavičar in pek
s 100.000 do 1500.0 kron premoženja se želi priženiti ali vzeti v najem kak goreč obrt. Cenjene ponudbe pod «Sodavičar» na upravo «Jutra». 710

Državni uslužbenec,
mlad, se želi v svrho poznejše ženitve seznaniti z gospodično, od 20 do 25 let staro, če mogoče s potrebnim pohištvom in primerno doto. Prednost imajo protestantinje. Ponudbe s sliko na naslov «Srečna bodočnost», poste restante Siritovci, p. Drniš (Dalmacija). 730

Korespondenca. 742
Tri gospodične (meščanske, premožne) prijetne zunanjosti, željijo veselo dolgega časa korespondirati z akademično izobraženimi gospodi v starosti 24 do 32 let. Ponudbe poštnoležeče Ljubljana, pod šifro «Miss.-Lilijan, Kitty, Loni».

Inteligentna gospodična
želi dopisovanja z enakim gospodom v nemškem jeziku. Dopisi, če mogoče s sliko, naj se vpošlje o pod šifro «Saša», poštnoležeče glavna pošta, Ljubljana. 72[illegible]

Dve mladenki, 241
inteligentni, veselega značaja želita dopisovanja z dvema enakima gospodoma. Korespondenca živahna. Poštnoležeče Ljubljana I. pod «Blondinka-Zvezdana».

Razno

50.000 Din posojila,
bi rabil takoj na menico, glaseče se na šest mesecev in zahtevo obresti. Ponudbe pod šifro «Trgovec 698» na upravo «Jutra» 6[illegible]

300.000 do 500.000 Din
se išče posojila na stare industrijsko podjetje proti 10 do 12% obresti na prvo mesto. Čas do 10 marca 192[illegible]. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Zlata gruda». 7[illegible]

Išče se kompanjon
s kapitalom od enega do dva milijona kron na dobičkanosno trgovino s sodelovanjem mogoče. — Ponudbe pod „Izvoz“ na Aloma Company, anonč. in reklamna družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3. 331

Prodajo se delnice
Trboveljske premogokopne družbe.
Naslov se izve pri anončni in reklamni družbi ALOMA COMPANY. Ljubljana, Kongresni trg 3. 330

Išče se zdrava
vinska klet
v najbližji okolici Ljubljane, izven mitninskega ozemlja. Eventuelno se prevzame z vsem inventarjem. — Cenjene ponudbe pod „Pristna vina“ na upravo «Jutra», Ljubljana, Prešernova ulica 54. 305

Vodja za bager
se išče.
V tej stroki popolnoma izvežbani reflektanti z dobrimi izpričevali naj pošljejo ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Bager“. 325

Proda se
pred desetimi leti zidana
trinadst opna, moderna hiša
z lepimi, svetlimi stanovanji in kletmi ter dvoriščem v Sp. Šiški. — Ponudbe pod „Lepa lega, Din 325.000“ na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 30[illegible]

Parna žaga
FRAN RAVNIKAR
mestni tesarski mojster 139
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica: Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24

Delniška glavnica in rezerve Din 50,000.000·— Vloge čez Din 125,000.000·—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Velikovec, Vršac.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split; Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35; Bankhaus Milan Robert Alexander, Wien I., Augustinerstraße 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. 40

Trgovski sotrudnik
mešane stroke (Slovenec), 19 let star, zdrav in krepak, zmožen slovenščine, nemščine in za potrebo srbohrvaščine, išče službe v veliki trgovini v Vojvodini ali Sloveniji. Nastop lahko takoj. Ponudbe na **Vladimir Mikuš, Rečica ob Paki, Slovenija.** 822

Kože
39 **divjačine**
vsake vrste, tudi zajčje, kupuje trgovina z usnjem D. Zdravič, Ljubljana, Sv. Florjana ul. 9.

Trstje za stropa izdelujem z najmodernimi stroji in iz najboljšega materijala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji ceni. 38
I. Jugoslovanska tvornica Bakula
Jos. R. Pach, Ljubljana
Gradaška ulica 32. Telef. 631.

Stare kovine
(baker, medenina, aluminij itd.) kupuje po najvišjih cenah v vsaki množini
železninska tvrdka 152
Breznik & Fritsch. Ljubljana
Cankarjevo nabrežje št. I.

Razširjajte „JUTRO“!

Svila, čipke
modni nakit!
A. Šinkovic nasl. R. Soss
Ljubljana, Mestni trg štev. 19.